

Cronici vesele

Comisie fără diurne.—Amintire despre Beizadea.—20.000 de lei
pentru o carte de bucate.—Agitația circularilor.—De
ce nu protestează bețivii romini?—Scumpirea
traului.—Ecou dela procesul Haarden.—
Toalete prea incendiare.—

Evenimentul care covârșește toate mărunțișurile ce alcătuiesc viața Bucureșteană este, neîndoios, lucrarea comisiunii parlamentare. Indiferent de rezultatele ei, munca pentru elaborarea reformelor țărănești se săvârșește zilnic cu un zel necurmat. Ceea ce e uimitor este că membrii comisiunii parlamentare n'au nici o răsplătă materială pentru timpul ce li se răpește ocupațiunilor lor profesionale. O comisie parlamentară fără diurne, în țara românească, o comisie care lucrează serios pe gratis? Mai lesne mi-aș fi închipuit un automobil mergînd fără „chauffeur“, un vioarist cîntînd fără vioară, d. Tache Ionescu vorbind fără să'l aplaude d-nii Cincu și Brătășeanu, o polemică de gazete fără 'njurături personale, jumări fără ouă... ; mai lesne aș fi admis orice, decît fenomenul unei comisiuni române și încă parlamentare care se 'ntrunește regulat, studiază și discută, fără să fie gratificată măcar cu un pol pe zi, de cap, din budgetul statului!

Tot așa de paradoxal și sugestiv mi se pare faptul că această comisiune, a cărei operă este acuzată chiar de unii moderați drept socialistă și revoluționară, se adună în somptuoasele saloane ale palatului clădit de răposatului Beizadea Grigorie Sturdza, care era învinuit chiar de unii reacționari că e un retrograd exagerat. Inimă bună, dar mentalitate arhi-feudală răposatul! Mi-aduc aminte, poate să fie cincisprezece ani, l'am auzit protestînd dela tribuna Camerei, solemn și cu glasul cavernos, în potriva... tramvaielor! Nu doară că Prințul Sturdza era din acei simplii cari oftau odinioară după diligențele de Tîrgoviște și poșta lui Vilner și considerau trenul sau tramvaiul ca niște născociri diavolești. Nu, el era dealtminteri un om cult, a publicat chiar o lucrare filozofică „Prin-

cipiile fundamentale ale Universului", nu era cu alte cuvinte dintr'acei săraci cu duhul cari, cînd e vorba de un pas înainte al civilizației, rămîn ca... Beizadeaua la poartă nouă. Știi însă temeiul pentru care originalul Prinț combătea tramvaiele? Pentru că—denunța dînsul cu indignare, de la tribuna Parlamentului—șinele tramvaielor așezate mai în toate ulițele deteriorează cauciucul de la roțile trăsurilor!... S'a făcut mare haz pe vremea aceea de acest extraordinar argument contra tramvaelor, care era în acelaș timp în intenția oratorului și un argument contra oricărui progres, de oarece—crez că nu mă înșel—Beizadeaua polemiza prin discursul cu pricina cu d. Morțun, reprezentantul social-democrației în Cameră.

Și-acum,—o ironie a vremurilor!—în palatul acestui senior medieval, răsună cuvintele cele mai subversive și incendiare! Cum de nu tresare umbra bătrînului aristocrat în cavoul său și nu se năruesc zidurile asupra cutezătorilor?

Fii liniștiți, membri ai comisiei parlamentare. Umbrele nu tresar decît în romanele de senzație, iar cît despre zidurile Palatului Sturdza, vă încredințez că sînt de-o solidă arhitectură.

Vedeți-vă în pace de treabă, și n'aveți altă grijă—alcătuiind reformele—decît de umbrele ce ar putea întuneca seninul conștiințelor noastre și de năruirea șubredului și prea mult sguduitului nostru edificiu social.

La secția a doua a Curței de Apel s'a înfățișat un interesant proces de proprietate literară. D-na E. Comșa a intentat acțiune de daune d-nei Theodora Cazzavillan, proprietara ziarului „Universul”, fiindcă acea ziar a compilat aidoma, timp de opt luni, rețetele din cartea de bucate pe care numita doamnă a pus-o în vînzare în 1905. Tribunalul condamnase deja pe d-na Cazzavillan la 8,000 lei despăgubiri. D-na Comșa pretinde însă 20,000 de lei. Curtea de apel a amînat procesul.

Nu e treaba noastră să discutăm aici chestia proprietății literare. Ba ne mirăm chiar că literatura e amestecată în asemenea afacere. Vedem în adevăr d'o parte arta culinară a d-nei Comșa, iar pe de altă parte arta—ca să zicem așa—chiulinară, a unora din ziare, care au obiceiul să reproducă scrierile altora și să le tragă chiulul, fără să le ceară voie, fără măcar să citeze pe autor. Dar literatura nu o vedem. În tot cazul, dacă tot ce e tipărit se poate împăuna cu numele de literatură, apoi nu ne sfîm să spunem că o carte de bucate e un gen literar—vorba franțuzului: *comme ci, Comșa!* Totuși, justiția e de altă părere și a recunoscut d-nei Comșa drepturile de proprietate literară asupra bucătărescului d-sale op. Aceasta însă nu a satisfăcut ambiția autoarei. Această ambiție n'a fost mulțumită nici cu cei 8,000 de lei acordați de tribunal. Autoarea își evaluează, cu modestie, pagubele ce i-a făcut „Universul”, la 20,000 de lei.

O, Doamne! Eminescu—cel mai genial poet al nostru—n'a cîștigat nici pe sfert cu vînzarea operelor lui!

20,000 de lei o carte de bucate ?

Apoi, dacă justi ia va stabili printr'o sentin a un asemenea tarif, nu vă mai rămîne, Domnilor Vl ahu a, Caragi ale, Coșbuc, Duiliu Zamfirescu etc., decit să vă apuca i să inv a a i în proză  i 'n versuri pe con temporanii voștri cum se prepară sosul „maître d'h otel“, chioftelele marinată  i papanasu l moldovenesc cu sm intin a! Inteligen e de elită, ve i izbuti de sigur să ajunge i maeștri  i în arta d-nei Comșa, artă care pe cît se pare rentează mai bine în România decit a voastră. Numai de unul din voi mi-e frică: de Caragi ale. E în stare, deprins cu literatura, să puie prea multă sare. Ori, ceea ce e o calitate pentru *Scrisoarea pierdută*, devine un mare cusur pentr'o chioftea.

C rciumarii din toate orașele se agită contra proiectului d-lui Costinescu pentru monopolul v nz arii b aturilor spirtoase. Eu, să fiu în locul guvernului, aș tremura. Nu-i de glumit cu c rciumarii, mai ales c nd au în fruntea mișcării pe d. Dumitrescu—*Militari*, al cărui nume e un indiciu că mișcarea va fi belicoasă. C rciumarii, cari nu se sfiesc să puie apă 'n v n, de ce s'ar stii, în momentele grele prin care trecem, să toarne gaz peste foc? Mai bine apa ar turna-o peste foc, iar gazul... s'ar găsi unii din clienții lor ca să-l bea!  n tot cazul, acei bravi clienți n'ar întrece pe faimosul intendent de spital, despre care se zice că ajunsese în aș a hal de alcoolism,  ncit, ca mic aperitiv, înainte de dejun, oblicinua să m n nce cataplasmele de făină de în ale bolnavilor  i să bea spirtul în care medicul conserva piesele analomice!

 n ce privește agitația c rciumarilor *dela orașe* care protestează contra monopolului c rciumilor *dela sate*,—adică unde dai  i unde crapă,—eu unul m' aș fi așteptat mai degrabă la o campanie de protestare a bețivilor români. A celor de colegiul al treilea, pentruc a bețivii *high life* n'ar fi putut face decit o... șampanie de protestare.

 n adevăr, e excesiv de riguroasă dispoziția din lege care dă dreptul poliștiștilor—fără să cerceteze dacă aceștiea s unt treji ori nu—să alcătuiască un soi de  nfamant a „listă a bețivilor“ care să se afișeze în toate c rciumile.

Mizericordie pentru bieții bețivi! D. Costinescu n'are de sigur o inimă de piatră, dar în schimb are un stomac debil supus la lirania regimului de Carlsbad sau Vichy. Altfel nu-mi explic o măsură aș a de draconică, pe care un om de stat ca Bismark nu s'ar fi 'ndurat s'o decreteze.

Și Bismark era un om de stat mai mare decât d. Costinescu, măi dambagiule, pentru că Bismark bea câte trei halbe de bere pe nerăsuflată!. Imi atrage atenția simpaticul meu amic nenea Iancu Brătescu.

Mă mir cum bejivii români nu s'au revoltat. Pesemne că li s'a părut că măsura d-lui Costinescu e dreaptă; și ei, sârmanii, până acum, tocmai pentru că nu li se dă *măsuri drepte* protestau contra cărciuma-filor.

Și eu sunt pentru asanarea moravurilor și combaterea vișiilor. Dar de ce să începem tocmai cu bejia, pe care nu eșit să o calific de vișiu util și național? Vișiuul luxului îmbogățește magazinele de mode ale Parisului, vișiuul jocurilor de noroc—pe străinii cu ruleta de la Expoziție sau pe cei de la Monte Carlo; pe cînd vișiuul—sau mai bine darul beției (dar de la Dumnezeu!) îmbogățește pe podgoreni, pe proprietarii de livezi de prun și pe cărciumarii noștri români! Bejia romînă este unul din cele mai principale isvoare ale bogăției naționale!

Cîte n'am îi auzit pe tema asta la o întrunire de protestare a bejivilor români. Dar bejivii s'au abjînuț, i-au lasat pe cărciumari să facă mișcare în locul lor. Le-a fost poate teamă că—dacă s'or mișca—le vine amețală! Guvernul ar trebui să le fie recunoscător pentru această moderație, cu atît mai lăudabilă că vine din partea unor oameni, cari nu prea sînt lăudați de obicei pentru asemenea virtute.

Variațiuni pe tema scumpirei traiului în Capitală.

D. Harpagonescu, a cărui șgîrcenie a luat proporțiile unei boli, își începe astfel scrisoarea către un prieten: „*lefterul meu amic!*” Și adaugă: „Cred că 'mi-e permis, în vremea asta, cînd toate sînt scumpe, chiar și prietenii, să'ți atribui măcar ție—vechiul meu camarad—un epitet la ai cărui auz sufletul mi se umple de bucurie.”

* * * Într'o lojă la Național, la o reprezentație de operă. În vreme ce artiștii cîntă pe scenă, două doamne elegante vorbesc cu glas tare, firește.

—Da, ma chère, astlăseară fiind reprezentație de gală, a trebuit să'mi cumpăr pălăria asta care m'a costat 300 de lei.

— 300!

— Da... au dreptate jurnalele, e'est épatant cum s'a scumpit viața în București!

* * * Doi nenorociți strîng mucuri de țigări pe Bulevard.

— N'am găsit de cît trei! oftează unul.

— Eu numai două! geme celălalt.

— Nu mai e de trăit în București cu scumpețea asta, nenșorule!

* * * — Jură'mi pe ce'ți-e mai scump că mă iubești! zice Ea.

— Pe ce 'mi-e mai scump? Ei bine, jur pe chirie și pe un stîljen de lemne, că te ador! răspunde El.

* * *

Ecou al procesului Harden.

Se vorbea într'un cerc de amiciția prea strînsă dintre doi tineri inseparabili, dintre cari unul bogat.

— E suspect, bre, totdeauna și pretutindeni îi vezi la braț; ș'apoi nu vezi ce mult cheltuște cu el?

Da, cam mîltkețuește...

* * *

La mahala.

Dumnealui:—Ce rochie 'ți pui diseară la sandrofia Popeaschi?

Dumneaei:—P'iaia subțire bliojandar dă gaz...

Dumnealui:—Păi atunci ne-am asortată ră al dracului: tu cu rochie de gaz și eu în redengolă spălată cu benzină! Ce vrei să ia foc salonu oamenilor, soro?

Tarascon

